

Η ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ (ΕΑΔΗΣΥ)

7^ο ΚΛΙΜΑΚΙΟ

Συνεδρίασε στις 7 Φεβρουαρίου 2025 με την εξής σύνθεση: Αλίκη Μαρκάκη, Πρόεδρος, Δημήτριος-Γεώργιος Πατσίκας, Μέλος και Εισηγητής και Καλή Χατζηγιαννάκη, Μέλος.

Για να εξετάσει την από 30.12.2024 με Γενικό Αριθμό Κατάθεσης (ΓΑΚ) ΕΑΔΗΣΥ 1937/31.12.2024 προδικαστική προσφυγή του οικονομικού φορέα με την επωνυμία «...» και τον διακριτικό τίτλο «...», που εδρεύει στο ..., οδός ... και ... και εκπροσωπείται νόμιμα (εφεξής, «ο προσφεύγων»),

ΚΑΤΑ του ..., που εδρεύει στην ..., ... και εκπροσωπείται νόμιμα (εφεξής, «η αναθέτουσα αρχή»).

Με την εν λόγω προδικαστική προσφυγή ο προσφεύγων ζητά την ακύρωση της με αριθ. πρωτ. .../... .2024, με αριθμό .../2024 και α/α συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ... διακήρυξης της ως άνω αναθέτουσας αρχής.

Η συζήτηση άρχισε, αφού άκουσε τον Εισηγητή Δημήτριο-Γεώργιο Πατσίκα.

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα.

Σκέφτηκε κατά το Νόμο.

1. Επειδή, για την άσκηση της προδικαστικής προσφυγής καταβλήθηκε από τον προσφεύγοντα το νόμιμο παράβολο, σύμφωνα με τα άρθρα 363 του ν. 4412/2016 και 5 του π.δ. 39/2017, ποσού 2.903,23 ευρώ (βλ. το με αριθμό ... e-Παράβολο υπό την ένδειξη «ΔΕΣΜΕΥΜΕΝΟ»).
2. Επειδή, με τη με αριθ. πρωτ. .../... .2024, με αριθμό .../2024 και α/α συστήματος ΕΣΗΔΗΣ ... διακήρυξη (εφεξής, «η διακήρυξη») επαναπροκηρύχθηκε από την αναθέτουσα αρχή δημόσιος, ανοικτός, ηλεκτρονικός διαγωνισμός για την ανάδειξη παρόχου υπηρεσίας με αντικείμενο «..., (CPV: ...)» προϋπολογιζόμενης δαπάνης ... ευρώ πλέον ΦΠΑ 24% και συνολικής αξίας ... ευρώ συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ (εφεξής, «ο διαγωνισμός»). Ως κριτήριο ανάθεσης ορίστηκε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά αποκλειστικά βάσει τιμής, ενώ προβλέφθηκε και δικαίωμα προαίρεσης για ένα (1) επιπλέον έτος προϋπολογιζόμενης δαπάνης ... ευρώ πλέον ΦΠΑ 24% και συνολικής αξίας ... ευρώ συμπεριλαμβανομένου

ΦΠΑ. Η διακήρυξη αναρτήθηκε στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) στις2024 με ΑΔΑΜ

3. Επειδή, ο διαγωνισμός ενόψει του αντικειμένου της σύμβασης (υπηρεσία), της συνολικής εκτιμώμενης αξίας του χωρίς ΦΠΑ, του χρόνου έναρξης της διαδικασίας ανάθεσης, καθώς επίσης και της νομικής φύσης της αναθέτουσας αρχής, υπάγεται στις διατάξεις του ν. 4412/2016. Συνακόλουθα, η κρινόμενη διαφορά διέπεται από τις διατάξεις του Βιβλίου IV του ν. 4412/2016 και η ΕΑΔΗΣΥ είναι αρμόδια να εξετάσει την προδικαστική προσφυγή.

4. Επειδή, η προσβαλλόμενη δημοσιεύθηκε στο ΚΗΜΔΗΣ στις2024, ενώ ο προσφεύγων έλαβε πλήρη γνώση αυτής στις 18.12.2024, όταν και κατέθεσε το ομόχρονο αίτημα παροχής διευκρινίσεων, άσκησε δε εμπρόθεσμα στις 30.12.2024 την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 361 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4412/2016 και στο άρθρο 4 παρ. 1 περ. γ' του π.δ. 39/2017, με τη χρήση του τυποποιημένου εντύπου του Παραρτήματος Ι του ως άνω π.δ.

5. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε την υπό κρίση προδικαστική προσφυγή στις 31.12.2024 μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ προς τους ενδιαφερόμενους, σύμφωνα με το άρθρο 365 παρ. 1 περ. α' του ν. 4412/2016 και το άρθρο 9 παρ. 1 περ. α' του π.δ. 39/2017.

6. Επειδή, στις 14.01.2025 η αναθέτουσα αρχή κοινοποίησε εμπρόθεσμα κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. β' του ν. 4412/2016 τις απόψεις της επί της προδικαστικής προσφυγής μέσω της λειτουργικότητας «Επικοινωνία» του ΕΣΗΔΗΣ. Από την πλευρά του ο προσφεύγων κοινοποίησε εμπρόθεσμα κατ' άρθρο 365 παρ. 1 περ. γ' του ν. 4412/2016 στις 20.01.2025 με τον ίδιο τρόπο το ομόχρονο υπόμνημά του επί των ως άνω απόψεων.

7. Επειδή, με τον 1^ο λόγο της προσφυγής του ο προσφεύγων στρέφεται εναντίον της επίμαχης διακήρυξης υποστηρίζοντας ότι ο όρος περί προσκόμισης βεβαίωσης καλής εκτέλεσης ή αντιγράφου σύμβασης παροχής ... από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα τυγχάνει παράνομος, διότι περιορίζει υπέρμετρα και δυσανάλογα τον ανταγωνισμό. Συναφώς ισχυρίζεται με τον 2^ο λόγο της προσφυγής του ότι ο εν λόγω όρος είναι και «φωτογραφικός», διότι μόνο μια ακόμη διακήρυξη περιείχε όμοια απαίτηση και άρα ο ανάδοχος εκείνης της σύμβασης (ήτοι ο οικονομικός φορέας με την επωνυμία «...» και τον

διακριτικό τίτλο «...») είναι ο μόνος που μπορεί να συμμετάσχει στον επίμαχο διαγωνισμό. Η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της αντικρούει τους ισχυρισμούς αυτούς αιτιολογώντας την ανάγκη θέσπισης του επίμαχου όρου.

8. Επειδή, στο ν. 4412/2016 προβλέπονται τα εξής: [άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)] «1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφάνεια, τηρώντας την αρχή της αναλογικότητας, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της προστασίας του δημόσιου συμφέροντος, της προστασίας των δικαιωμάτων των ιδιωτών, της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης. Ο σχεδιασμός των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή τους από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Βιβλίου (άρθρα 3 έως 221) ή τον τεχνητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Ο ανταγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι διαδικασίες σύναψης συμβάσεων έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων και η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των διατιθέμενων προς το σκοπό αυτό δημοσίων πόρων...» και [άρθρο 75 «Κριτήρια επιλογής» (άρθρο 58 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)] «1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν: α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα... 4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την εμπειρία για να εκτελέσουν τη σύμβαση σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας. Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν ειδικότερα από τους οικονομικούς φορείς, να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειρίας, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν...».

9. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ 676, 252/2023, 1987/2021, 2631/2020, 1259/2019, ΣτΕ ΕΑ 240/2020, 148/2016, 415/2014, ΔιοικΕφΑθηνών 2011,

1550/2024 ακυρ.), το θεσπιζόμενο με το ν. 4412/2016 σύστημα παροχής δικαστικής προστασίας, κατά το στάδιο που προηγείται της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, αποσκοπεί στην προστασία όσων ενδιαφέρονται να τους ανατεθούν οι ανωτέρω συμβάσεις, έναντι της βλάβης την οποία υφίστανται ή ενδέχεται να υποστούν από την πιθανολογούμενη παράβαση εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής των κανόνων, οι οποίοι καθορίζουν τις προϋποθέσεις συμμετοχής στον διαγωνισμό, τη διαδικασία επιλογής του αναδόχου της σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί, καθώς και τα κριτήρια βάσει των οποίων θα αναδειχθεί ο ανάδοχος. Ο ενδιαφερόμενος να του ανατεθεί σύμβαση έχει έννομο συμφέρον να ζητήσει έννομη προστασία και κατά της διακήρυξης διαγωνισμού, εφόσον επικαλείται, κατά τρόπο συγκεκριμένο, άμεση βλάβη από όρο ή νομική πλημμέλεια που παραβιάζουν, κατά τον αιτούντα, τους κανόνες που διέπουν τις προϋποθέσεις συμμετοχής, τη διαδικασία επιλογής ή τα εφαρμοστέα κριτήρια. Ως βλάβη, συνεπώς, στην περίπτωση αυτή νοείται όχι η απλή επίκληση παρανομίας ή η προβολή, κατά γενικό τρόπο, της παράβασης διαφόρων διατάξεων οποιουδήποτε επιπέδου, αλλά η επίκληση συγκεκριμένων και αρκούντως εξειδικευμένων στοιχείων, που αφορούν την νομική ή πραγματική κατάσταση του συγκεκριμένου ενδιαφερόμενου και, ως εκ των οποίων, είτε αυτός αποκλείεται είτε προδιαγράφεται (αμέσως ή εμμέσως) σε βάρος του το αποτέλεσμα του διαγωνισμού, λόγω αδυναμίας του να εκπληρώσει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις. Η κατά τα ανωτέρω επίκληση βλάβης για την θεμελίωση εννόμου συμφέροντος απαιτείται τόσο κατά την προβολή λόγων που στρέφονται κατά συγκεκριμένων όρων της επίμαχης διακήρυξης όσο και κατά την προβολή λόγων που πλήττουν την εν γένει νομιμότητα αυτής (ΣτΕ ΕΑ 107/2021, 240/2020, 148/2016, 9/2015), όπως ιδίως η αναρμοδιότητα του εκδόντος την προκήρυξη οργάνου (ΣτΕ ΕΑ 130/2016) ή το νόμιμο έρεισμα αυτής (ΣτΕ ΕΑ 148/2016).

10. Επειδή, η υπό κρίση προσφυγή ασκείται μετ' εννόμου συμφέροντος, διότι αφενός ο προσφεύγων περιλαμβάνεται καταρχήν στον κύκλο των οικονομικών φορέων που θεμελιώνουν εύλογο ενδιαφέρον να μετάσχουν στον επίμαχο διαγωνισμό, εφόσον ασκεί δραστηριότητα συναφή με το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης, και αφετέρου, κατά την ειδικότερη ανάπτυξη της προδικαστικής προσφυγής του, επικαλείται συγκεκριμένα στοιχεία που

θεμελιώνουν την άμεση βλάβη του, η οποία συνίσταται στην παρεμπόδιση της συμμετοχής του στον διαγωνισμό.

11. Επειδή, περαιτέρω, σύμφωνα με τις προεκτεθείσες διατάξεις των άρθρων 18 και 75 του ν. 4412/2016, οι αναθέτουσες αρχές διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια τόσο κατά τον γενικό σχεδιασμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όσο και κατά τον καθορισμό των ειδικότερων κριτηρίων και απαιτούμενων επιπέδων οικονομικής-χρηματοοικονομικής επάρκειας και τεχνικής-επαγγελματικής ικανότητας, ώστε να διασφαλίζεται η άρτια εκτέλεση της σύμβασης και δι' αυτής η επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού δημοσίου συμφέροντος, τηρώντας παράλληλα τις αρχές της ισότητας και της αναλογικότητας. Οι αρχές αυτές επιβάλλουν οι θεσπιζόμενες απαιτήσεις, που από τη φύση τους μειώνουν τον αριθμό των ενδιαφερομένων που είναι ικανοί να υποβάλουν προσφορά, να είναι συναφείς με το αντικείμενο της σύμβασης και να μην περιορίζουν την ελευθερία του ανταγωνισμού υπέρμετρα ή τεχνητά, με σκοπό την αδικαιολόγητα ευμενή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων (ΣΤΕ ΕΑ 117-118/2021, ΔιοικΕφΑθηνών 1588/2024 ακυρ., ΔιοικΕφΘεσσαλονίκης 428/2024 ακυρ.). Επιπρόσθετα, ως προς την έννοια του άρθρου 58 της Οδηγίας 2014/24, έχει κριθεί ότι η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να αξιολογήσει καλύτερα τις δικές της ανάγκες και για τον λόγο αυτόν ο ενωσιακός νομοθέτης τής παραχώρησε ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής, όπως συνάγεται ιδίως από την επαναλαμβανόμενη χρήση του ρήματος «μπορεί» στο άρθρο αυτό (ΣΤΕ 1399/2023). Έτσι, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του ως άνω άρθρου, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει ορισμένη ευχέρεια για τον καθορισμό των όρων συμμετοχής σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, τους οποίους θεωρεί ότι σχετίζονται και είναι ανάλογοι με το αντικείμενο της συμβάσεως και κατάλληλοι για να διασφαλίσουν ότι ο υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις εκ του νόμου απαιτούμενες προϋποθέσεις, τις χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Ειδικότερα, κατά την παράγραφο 4 του εν λόγω άρθρου, η αναθέτουσα αρχή εκτιμά ελεύθερα τους όρους συμμετοχής τους οποίους κρίνει κατάλληλους να εξασφαλίσουν, κατά την άποψή της, μεταξύ άλλων, την εκτέλεση της σύμβασης στο επιθυμητό γι' αυτήν επίπεδο ποιότητας (απόφαση

ΔΕΕ της 31.03.2022, υπόθεση C-195/2021, LB κατά Smetna Palata na Republika Bulgaria).

12. Επειδή, συναφώς έχει κριθεί ότι η αναθέτουσα αρχή είναι καταρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης ως προς τα παραδοτέα αγαθά και τις παρεχόμενες υπηρεσίες, καθορίζοντας τις τεχνικές προδιαγραφές και τις ανάγκες της υπηρεσίας από ποσοτική και ποιοτική άποψη (ΣτΕ 1399/2023, 1290/2016, 1186/2011), η δε θέσπιση με τη διακήρυξη των προδιαγραφών που η αναθέτουσα αρχή κρίνει πρόσφορες ή αναγκαίες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, δεν παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εκ μόνου του λόγου ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθιστά ουσιωδώς δυσχερή τη συμμετοχή σε αυτόν των διαγωνιζομένων, των οποίων οι υπηρεσίες ή τα προσφερόμενα εκ μέρους τους αγαθά δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές, δεδομένου ότι από τη φύση τους οι τιθέμενες προδιαγραφές περιορίζουν τον κύκλο των δυναμένων να συμμετάσχουν στον διαγωνισμό προσώπων (ΣτΕ 214/2011), ενώ η σκοπιμότητα της θέσπισής τους απαραδέκτως αμφισβητείται από τον προτιθέμενο να μετάσχει στο διαγωνισμό (ΣτΕ 1290/2016, 3719/2011). Ειδικότερα, λόγοι αίτησης ακύρωσης (κατ' επέκταση και προδικαστικής προσφυγής), με τους οποίους ο προτιθέμενος να μετάσχει στο διαγωνισμό επιχειρεί, υπό τη μορφή της αμφισβήτησης της νομιμότητας συγκεκριμένων όρων της διακήρυξης, να προδιαγράψει αυτός, κατά τις επαγγελματικές του ανάγκες και δυνατότητες, τα προς προμήθεια είδη, είναι απορριπτέοι ως απαράδεκτοι (ΣτΕ ΕΑ 1025/2010, 670/2009). Ελέγχονται, όμως, και στην περίπτωση αυτή, οι τεχνικές προδιαγραφές από την άποψη της τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της απαγόρευσης των διακρίσεων, καθώς και της αρχής της αναλογικότητας (ΣτΕ 415/2014, 354/2014, 257/2010).

13. Επειδή, σύμφωνα με τη διακήρυξη, αντικείμενο της σύμβασης είναι η ανάθεση της ... της αναθέτουσας αρχής τόσο στη ... όσο και στη ... (άρθρο 1.3 και Παράρτημα Α), στο δε άρθρο 2.2.6 για την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα ορίζεται ότι «*οι οικονομικοί φορείς απαιτείται απαραίτητως: α) να διαθέτουν τουλάχιστον ... πλήρους απασχόλησης με τουλάχιστον ... προϋπηρεσίας στο αντικείμενο ... β) να διαθέτουν ... από το ... για τη ... από το προσωπικό του οικονομικού φορέα. γ) κατά τη διάρκεια των τελευταίων τριών*

ετών και μέχρι την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς να έχουν εκτελέσει τουλάχιστον ... συναφείς συμβάσεις ... σε ... του ευρύτερου Δημόσιου τομέα. δ) ... εν ισχύ κατά τον χρόνο υποβολής της προσφοράς, (οι εγκατεστημένοι στην Ελλάδα ...), η οποία εκδίδεται από τον Προϊστάμενο του ... του ..., σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. .../2008 (...). Σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές (Παράρτημα Α) απαιτείται, επιπρόσθετα (η έμφαση προστέθηκε), «1. Ο ανάδοχος υποχρεούται να διαθέτει ηλεκτρονική πλατφόρμα ... με δυνατότητα χρήσης Barcode. Θα πρέπει να παρέχεται άδεια πρόσβασης (username/password) στην ηλεκτρονική πλατφόρμα δεδομένων ... ανά σημείο με χρήση Barcode ή QRcode... Προς διασφάλιση των ανωτέρω απαιτήσεων, οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα πρέπει να προσκομίσουν στον φάκελο της τεχνικής προσφοράς τους **τουλάχιστον ... Βεβαίωση καλής ... με χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας ... (...) από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.** 2. Ο Ανάδοχος θα πρέπει επίσης να διαθέτει ηλεκτρονική πλατφόρμα Προς διασφάλιση των ανωτέρω απαιτήσεων, οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα πρέπει να προσκομίσουν στον φάκελο της τεχνικής προσφοράς τους **τουλάχιστον μία (1) Βεβαίωση καλής εκτέλεσης ... με χρήση ηλεκτρονικής πλατφόρμας ... από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.** 3. Επιπλέον, θα πρέπει να διαθέτουν, ... και ... με αντίστοιχο κοινό ... προς χρήση, που αν χρειαστεί θα χρησιμοποιηθεί κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας σε ... σε συγκεκριμένους χώρους ή ερμάρια που θα υποδείξει η αναθέτουσα. Η ... πρέπει να είναι ... ή ηλεκτρονικό ... (...) και η επικοινωνία ... πρέπει να γίνεται με ... και Τα στοιχεία και τα συμβάντα αποθηκεύονται στο ... και στην ... σε ..., και μπορούν να κρατηθούν για τουλάχιστον τρεις (3) μήνες. Η εκάστοτε ... και ... δεν θα διαθέτει σχισμή ή άλλη οπή (όπως οι ...) προκειμένου να μην δίνεται η δυνατότητα μηχανικής παραβίασης και δεν θα διαθέτει κανενός είδος ... ή Ακόμη, η κάθε ... και ... δεν θα διαθέτει κανενός είδος μπαταρίας. Το απαιτούμενο ρεύμα και τάση κατά το ... θα παρέχονται από το ... στην Ως εκ τούτου, το ... θα είναι ανεξάρτητο από την παρουσία εξωτερικής τάσης και την λειτουργία του λοιπού εξοπλισμού. Προς διασφάλιση των ανωτέρω απαιτήσεων, οι υποψήφιοι ανάδοχοι θα πρέπει να προσκομίσουν στον φάκελο της τεχνικής προσφοράς τους **τουλάχιστον μία (1) Βεβαίωση καλής εκτέλεσης ή αντίγραφο σύμβασης ... με χρήση ... ή ... με ... από τον ευρύτερο Δημόσιο Τομέα.** Για όλα τα παραπάνω ο

υποψήφιος ανάδοχος πρέπει να υποβάλλει σχετική Υπεύθυνη Δήλωση ότι έχει στην κατοχή του και σε λειτουργία τις δύο ηλεκτρονικές πλατφόρμες καθώς και ... και ... με αντίστοιχο κοινό ... προς χρήση και επίδειξη στις υπηρεσίες του ...».

14. Επειδή, στο με αριθ. πρωτ. .../23.12.2024 έγγραφο διευκρινίσεων της αναθέτουσας αρχής, το οποίο εκδόθηκε κατόπιν του από 18.12.2024 αιτήματος του προσφεύγοντος, αναφέρονται τα εξής σε σχέση με την επίμαχη απαίτηση: «Σχετικά με τον αριθμό των ... που θα πρέπει να υπολογιστούν από τους συμμετέχοντες (...). Θα πρέπει να υπολογιστούν κατ' ελάχιστον 2 ... και 2 ... και 2 ... για κάθε Σχετικά με το υλικό από το οποίο είναι κατασκευασμένες οι ... ή/και τα ... στις οποίες θα γίνει εγκατάσταση των Αν πρόκειται για υφιστάμενες ... ή για ... που πρόκειται να ... και αν πρόκειται για υφιστάμενες ..., τί τύπο ... διαθέτουν τώρα. Είναι υφιστάμενες και διαθέτουν Οι ... είναι ... και τα ... είναι κλασσικού μεγέθους μεταλλικά. Αν υπάρχουν ήδη ... ή/και ... που διαθέτουν Και αν να, αν υπάρχει απαίτηση για κοινή διαχείριση υφιστάμενων και νέων Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει να χορηγηθούν πληροφορίες αναφορικά με τον τύπο των υφιστάμενων ... και το λογισμικό μέσω του οποίου γίνεται η διαχείρισή τους; Δεν υπάρχει απαίτηση για κοινή διαχείριση. Σχετικά με το ποιος είναι ο αριθμός των ... που θα πρέπει να υπολογίσουν οι συμμετέχοντες. Θα πρέπει να υπολογιστούν κατ' ελάχιστον 2 για κάθε Το κάθε ... θα πρέπει να είναι προγραμματισμένο να μπορεί να ... τις ... και ... της ... που ανήκει. Αν θα πρέπει τα ... να επαναπρογραμματίζονται. Θα πρέπει να μπορεί ο ανάδοχος να επαναπρογραμματίσει τα ... αν του ζητηθεί από την αναθέτουσα κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Μάλιστα υπάρχει το ενδεχόμενο να ζητηθεί να προγραμματιστούν τα ... να ανοίγουν συγκεκριμένο ... μόνο συγκεκριμένες ώρες π.χ. ... ως ... κάθε μέρα. Αν η σύνδεση θα γίνεται με ... ή με Στην δεύτερη περίπτωση, αν διαθέτει το ... ή θα πρέπει να μεριμνήσει ο ανάδοχος σχετικά υπολογίζοντας την αντίστοιχη δαπάνη στην προσφορά του. Ο προγραμματισμός μπορεί να γίνει με ... ή με Δεν υπάρχει ανάγκη Σχετικά με το ποιος θα διαχειρίζεται το λογισμικό για την έκδοση και ενεργοποίηση των ... και τον έλεγχο του ιστορικού πρόσβασης στις ... με Η ανάδοχος Σε περίπτωση που η διαχείριση γίνεται από το ..., ποιος είναι ο αρμόδιος για να δίνει οδηγία για ανάθεση ... για ... σε άτομα εργαζόμενους των

... Η αναθέτουσα διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει από την ανάδοχο εταιρεία ... να προγραμματίσει τα σχετικά ... και ... Η αναθέτουσα θα ορίζει ποιοι εργαζόμενοι της θα κάνουν κάθε φορά χρήση των ... Τόσο στις τεχνικές προδιαγραφές όσο και στο σχέδιο σύμβασης δεν υπάρχει καμία αναφορά σε διαδικασίες και καθήκοντα του ... που θα απασχοληθεί που αφορούν σε έκδοση, χορήγηση και εν γέννη διαχείριση των ... Η πρόβλεψη για ... αφορά σε ένα ... ή και στα ...; Δεδομένης της απόστασης μεταξύ των ..., σε περίπτωση που η απαίτηση αφορά και στα χρειάζονται δύο λογισμικά με το ανάλογο κόστος. Ναι η ανάγκη είναι και για τα Δεν απαιτούνται 2 λογισμικά. Το ίδιο λογισμικό προγραμματίζει όσα ..., ... και ... απαιτούνται. Αν τα λογισμικά θα εγκατασταθούν σε υφιστάμενο ... – ... – ... ή θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και η προμήθεια του συγκεκριμένου εξοπλισμού. Η αναθέτουσα δεν προσφέρει υφιστάμενο ... ή κάτι άλλο για το λογισμικό. Ούτε απαιτεί να έχει το λογισμικό. Το θέμα των ... και ... ΔΕΝ αποτελεί προμήθεια αλλά υπηρεσία από τον ανάδοχο προς την αναθέτουσα για όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Αν θα πρέπει οι συμμετέχοντες να συμπεριλάβουν στην προσφορά τους την δαπάνη για το ... των ... ή είναι κάτι που θα αναλάβει το ... Όχι. Το θέμα των ... και ... είναι μια υπηρεσία από τον ανάδοχο προς την αναθέτουσα για όλη τη διάρκεια της σύμβασης που ενσωματώνεται στην γενικότερη ... Όταν λήξει η σύμβαση με τον ανάδοχο θα πρέπει να πραγματοποιηθεί αφαίρεση των ...; Ναι. Σημειώνεται ότι σε αυτή την περίπτωση η ... καταστρέφεται επί της ουσίας αφού η ... που ανοίγεται για την ... της ... είναι πολύ μεγαλύτερη από την ... για μία ... Όχι, ξαναμπάνει ο ... της ... και αντίστοιχα το ... που προϋπήρχαν. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να σημειωθεί ότι η εγκατάσταση ... με ... και ειδικά σε χώρους όπως τα ..., αφενός συνιστά προμήθεια εξοπλισμού και κατ' επέκταση διαφορετική διαδικασία από την ανάθεση των ..., αφετέρου προϋποθέτει ολοκληρωμένη μελέτη στην οποία θα πρέπει να αναλύονται οι χώροι που πρέπει να προστατευθούν με τέτοιου είδους ..., οι επιθυμητοί στόχοι, το είδος των ... στις οποίες θα τοποθετηθούν ..., οι ... στις εν λόγω ... και πλήθος άλλων παραγόντων, ώστε στη συνέχεια να χορηγούνται οι απαραίτητες πληροφορίες στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Παρακαλούμε, προκειμένου να λάβουμε ίδια εικόνα και γνώση, να μας οριστούν αρμόδιοι των ... με τους οποίους μπορούμε να έρθουμε σε επικοινωνία ώστε να οριστεί μία επίσκεψη

στα πλαίσια της οποίας θα γίνει αυτοψία με σκοπό την απόκτηση πληρέστερης εικόνας σχετικά με τις ... Το θέμα των ... και ... ΔΕΝ αποτελεί προμήθεια αλλά υπηρεσία από τον ανάδοχο προς την αναθέτουσα για όλη τη διάρκεια της σύμβασης. Δεν υπάρχει λόγος αυτοψίας γιατί κατά την διάρκεια της σύμβασης μπορεί να αλλάξει το ... ή ... που θα χρειαστεί την συγκεκριμένη υπηρεσία».

15. Επειδή, η αναθέτουσα αρχή στις απόψεις της επισημαίνει ότι «η χρήση ... ή ... σχετίζεται άμεσα με το έργο ..., ιδίως σε ..., όπως ..., όπου η» και άρα «το απαιτούμενο ... καθιστά αναγκαία την επιλογή αναδόχων που έχουν αποδεδειγμένα εμπειρία σε παρόμοιες συνθήκες», καθώς «οι ... αποτελούν ... που χρησιμοποιείται ευρέως για την ενίσχυση της ..., και η εμπειρία του αναδόχου στη χρήση τέτοιων συστημάτων διασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία της σύμβασης».

16. Επειδή, η επίμαχη απαίτηση της διακήρυξης για την προσκόμιση τουλάχιστον μιας βεβαίωσης καλής εκτέλεσης ή αντιγράφου σύμβασης παρεχόμενων ... με χρήση ... ή ... με ... από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως νομίμως διευκρινίστηκε από την αναθέτουσα αρχή τόσο με το με αριθ. πρωτ. .../23.12.2024 έγγραφό της όσο και με τις απόψεις της, ως προϋπόθεση συμμετοχής επί ποινή απαραδέκτου στον διαγωνισμό, έχει τεθεί ενόψει των υποχρεώσεων με τις οποίες βαρύνεται ο ανάδοχος για τη ... της ... και της ..., προκειμένου να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία και η ασφάλεια αυτών. Ως εκ τούτου, η εν λόγω απαίτηση δεν είναι ασύνδετη προς το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης, όπως εσφαλμένα ισχυρίζεται ο προσφεύγων, ενώ εξάλλου η διοίκηση, κατά τα προαναφερθέντα, είναι καταρχήν ελεύθερη να διαμορφώνει κατά την κρίση της τους όρους της διακήρυξης ως προς τις υποχρεώσεις του αναδόχου, βάσει των αναγκών της ... από ποιοτική άποψη, εφόσον αυτό δικαιολογείται ως εκ της φύσης της παρεχόμενης υπηρεσίας ή της σχετικής προδιαγραφής (πρβλ. ΣτΕ 2602/2022). Κατά τα λοιπά, απαραδέκτως αμφισβητείται η σκοπιμότητα της θέσπισης του συγκεκριμένου όρου, ο οποίος δεν τυχάνει υπέρμετρος ή δυσανάλογος, διότι: Πρώτον, η αναθέτουσα αρχή έχει ευρεία διακριτική ευχέρεια να ορίσει εκείνες τις προδιαγραφές που κρίνει πρόσφορες για την καλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών της, χωρίς να παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού μόνο για τον λόγο ότι συνεπάγεται αδυναμία συμμετοχής στον διαγωνισμό ή καθίσταται ουσιωδώς δυσχερής η

συμμετοχή σε αυτόν των διαγωνιζομένων, των οποίων οι υπηρεσίες δεν πληρούν τις προδιαγραφές αυτές (ΣΤΕ 1399/2023). Στην προκειμένη περίπτωση, αιτιολογήθηκε επαρκώς εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής και με τις διευκρινίσεις και με τις απόψεις της η ανάγκη θέσπισης του επίμαχου όρου. Δεύτερον, ο ίδιος ο προσφεύγων αποδέχεται στην προσφυγή του ότι πρόκειται για *«απλές συσκευές που δεν απαιτούν ιδιαίτερη εξειδίκευση... και τα τελευταία χρόνια χρησιμοποιούνται εκτεταμένα από ..., ..., εταιρίες κ.λπ. αλλά και από ιδιώτες»*, όντας *«ένα απλό προϊόν που κυκλοφορεί ευρέως στην αγορά και η χρήση του δεν απαιτεί οποιαδήποτε εξειδίκευση»*. Εν ολίγοις, η συνομολογούμενη από τον προσφεύγοντα και κατά τα δεδομένα της κοινής πείρας ευρύτατη κυκλοφορία και εύκολη χρήση των ... και ... αποδυναμώνει τον ισχυρισμό του περί επιβολής ενός επαχθέστατου και περιοριστικού του ανταγωνισμού μέτρου. Τρίτον, η αναθέτουσα αρχή διευκόλυνε τους υποψήφιους οικονομικούς φορείς παρέχοντας σε αυτούς την εναλλακτική δυνατότητα να προσκομίσουν είτε βεβαίωση καλής εκτέλεσης είτε αντίγραφο σύμβασης ... με ... ή ... με ... από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα. Με άλλα λόγια, δεν απαιτεί να έχει εκτελεστεί και δη επιτυχώς μια ανάλογη σύμβαση, αρκεί αυτή να έχει υπογραφεί κατά τον χρόνο υποβολής προσφορών. Τέταρτον, προκειμένου να διασφαλιστεί η άρτια εκτέλεση της σύμβασης και δι' αυτής η επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού δημοσίου συμφέροντος, η αναθέτουσα αρχή καθόρισε τα ειδικότερα κριτήρια και απαιτούμενα επίπεδα τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας, προβλέποντας –πέραν της επίμαχης απαίτησης– την υποχρέωση προσκόμισης τουλάχιστον ... συναφών συμβάσεων παροχής ... σε ... του ευρύτερου δημόσιου τομέα (άρθρο 2.2.6 της διακήρυξης), καθώς επίσης τουλάχιστον μία βεβαίωση καλής εκτέλεσης παρεχόμενων ... αφενός με ... (...), αφετέρου με χρήση ... από τον ευρύτερο δημόσιο τομέα (Παράρτημα Ι της διακήρυξης). Εν προκειμένω, ο προσφεύγων δεν αμφισβήτησε τη νομιμότητα των προαναφερθέντων όρων προβάλλοντας ότι πρόκειται για ιδιότυπα αποδεικτικά μέσα που δεν προβλέπονται στην οικεία νομοθεσία, όπως έπραξε για τον επίμαχο όρο, διότι προφανώς πληροί τα εν λόγω κριτήρια και δύναται να προσκομίσει τα αντίστοιχα δικαιολογητικά. Αντιθέτως, ως προς τον προσβαλλόμενο από εκείνον όρο, ομολογεί στην προσφυγή του ότι δεν έχει εκτελέσει ανάλογη σύμβαση και άρα δεν πληροί το εν λόγω κριτήριο. Με λίγα

λόγια, ο προσφεύγων προσπαθεί απαραδέκτως να προδιαγράψει αυτός, κατά τις επαγγελματικές του ανάγκες και δυνατότητες, τις παρεχόμενες από τον ανάδοχο υπηρεσίες, πλήττοντας τη σκοπιμότητα της θέσπισης του επίμαχου όρου. Με αυτά τα δεδομένα και από τη στιγμή που η νομιμότητα της θέσπισης συγκεκριμένων τεχνικών προβλέψεων κρίνεται σε σχέση με τη σύνδεσή τους με το αντικείμενο της σύμβασης και την τεκμηρίωσή τους από την αναθέτουσα αρχή αναφορικά με την εξυπηρέτηση του επιδιωκόμενου σκοπού, την προσφορότητα και την αναγκαιότητά τους (πρβλ. ΔιοικΕφΧανίων 47/2024 ακυρ.), καθώς και ότι μόνο το γεγονός της ταύτισης των προδιαγραφών με τα τεχνικά χαρακτηριστικά της υπηρεσίας ενός μόνο οικονομικού φορέα, δεν αρκεί για να καταστήσει την πρόβλεψη αυτή «φωτογραφική» (πρβλ. ΣτΕ 3719/2011, ΣτΕ ΕΑ 1140/2010), απορριπτέος τυγχάνει και ο συναφής ισχυρισμός του προσφεύγοντος περί ανεπίτρεπτου περιορισμού του ανταγωνισμού και παραβίασης των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της αναλογικότητας, όσο και η αιτίαση με την οποία προβάλλεται ότι η εν λόγω προδιαγραφή πληρούται από έναν μόνο οικονομικό φορέα (ΔιοικΕφΑθηνών 1918/2023 ακυρ.). Σε κάθε περίπτωση, άλλωστε, από τον φάκελο της υπόθεσης και τα προσκομισθέντα στοιχεία από τον προσφεύγοντα και την αναθέτουσα αρχή προκύπτει ότι σε τουλάχιστον δύο διαγωνιστικές διαδικασίες με όμοιο αντικείμενο με την επίμαχη (...), ήτοι στη με αριθμό .../... .2023 διακήρυξη του ... και τη με αριθμό .../2024 διακήρυξη της αναθέτουσας αρχής, συμπεριλήφθηκε ανάλογος με τον προσβαλλόμενο όρο χωρίς αυτός να προκύπτει ότι έχει αμφισβητηθεί και κριθεί «φωτογραφικός». Ενόψει αυτών, οι 1^{ος} και 2^{ος} λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθούν, γενομένων δεκτών των απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

17. Επειδή, με τον 3^ο λόγο της προσφυγής του ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διακήρυξη τυγχάνει παράνομη, διότι δεν συμπεριλαμβάνεται σε αυτήν ο υποχρεωτικός εκ του νόμου λόγος αποκλεισμού του άρθρου ... παρ. ... περ. ... α' του ν. .../2010. Η αναθέτουσα αρχή με τις απόψεις της αρνείται τον εν λόγω ισχυρισμό.

18. Επειδή, στο ν. 4412/2016 προβλέπονται τα εξής: [άρθρο 18 «Αρχές εφαρμοζόμενες στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων» (άρθρο 18 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)] «2. Κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις

διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α'. Η τήρηση των εν λόγω υποχρεώσεων ελέγχεται και βεβαιώνεται από τα όργανα που επιβλέπουν την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων και τις αρμόδιες δημόσιες αρχές και υπηρεσίες που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους... 5. Η αθέτηση της υποχρέωσης της παραγράφου 2 συνιστά σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα του οικονομικού φορέα κατά την έννοια της περίπτωσης θ' της παραγράφου 4 του άρθρου 73, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στις κείμενες διατάξεις. Ειδικά, κατά τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης παροχής ..., ως σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα νοούνται ιδίως τα προβλεπόμενα στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης ... της παρ. ... του άρθρου ... του ν. .../2010 (...)» και [άρθρο 73 «Λόγοι αποκλεισμού - Εξουσιοδοτική διάταξη» (άρθρο 57 παρ. 1 έως 6 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)] «4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλα μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων... θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του».

19. Επειδή, στο άρθρο ... παρ. ... περ. ... του ν. .../2010, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο ... παρ. ... του ν. .../2017, ορίζεται ότι: «Η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη σύναψη της σύμβασης τις υποψήφιες εταιρείες ... εάν έχουν επιβληθεί σε βάρος τους, μέσα σε χρονικό διάστημα ... (...) ετών πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς, τρεις (3) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που χαρακτηρίζονται, σύμφωνα με την υπουργική απόφαση .../2011 (Β' 266), όπως εκάστοτε ισχύει, ως "υψηλής" ή "πολύ υψηλής" σοβαρότητας, οι οποίες

προκύπτουν αθροιστικά, από τρεις (3) διενεργηθέντες ελέγχους ή δύο (2) πράξεις επιβολής προστίμου από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας για παραβάσεις της εργατικής νομοθεσίας που αφορούν την αδήλωτη εργασία, οι οποίες προκύπτουν αθροιστικά από δύο (2) διενεργηθέντες ελέγχους. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλείσει από τη σύναψη της σύμβασης τις υποψήφιες εταιρείες ...: αα) οι οποίες έχουν κηρυχθεί έκπτωτες κατ' εφαρμογή της παραγράφου 7 του παρόντος μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς ή ββ) στις οποίες έχει επιβληθεί η κύρωση της προσωρινής διακοπής της λειτουργίας συγκεκριμένης παραγωγικής διαδικασίας ή τμήματος ή τμημάτων ή του συνόλου της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης κατ' εφαρμογή της παρ. 1B του άρθρου 24 του ν. 3996/2011 (Α' 170) μέσα σε χρονικό διάστημα τριών (3) ετών πριν από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής της προσφοράς».

20. Επειδή, στους όρους της επίμαχης διακήρυξης επαναλαμβάνονται τα ορισθέντα με τις περιπτώσεις αποκλεισμού του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 και προβλέπεται ότι: «2.2.3.4. Αποκλείεται από τη συμμετοχή στη διαδικασία σύναψης της παρούσας σύμβασης, οικονομικός φορέας σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις: (α) εάν έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, περί αρχών που εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων... (θ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα ότι έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του. Εάν στις ως άνω περιπτώσεις (α) έως (θ) η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί με αμετάκλητη απόφαση, αυτή ανέρχεται σε τρία (3) έτη από την ημερομηνία έκδοσης πράξης που βεβαιώνει το σχετικό γεγονός».

21. Επειδή, στο νόμο και τη διακήρυξη που διέπει τον επίμαχο διαγωνισμό προβλέπονται ως αυτοτελείς λόγοι αποκλεισμού, εκτός των άλλων: α) η αθέτηση εκ μέρους του υποψήφιου οικονομικού φορέα των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, μεταξύ των οποίων και αυτών της εργατικής νομοθεσίας (άρθρο 73 παρ. 4 περ. α' του ν. 4412/2016 και ταυτόσημος όρος 2.2.3.4 περ. α' της διακήρυξης) και β) η διάπραξη σοβαρού επαγγελματικού παραπτώματος, το οποίο θέτει «εν

αμφιβόλω την ακεραιότητά του» (άρθρο 73 παρ. 4 περ. θ' του ν. 4412/2016 και όρος 2.2.3.4 περ. θ' της διακήρυξης), ως τέτοιο δε παράπτωμα νοείται, εκτός των άλλων, για τις συμβάσεις ..., και οι αναφερόμενες στο άρθρο 68 παρ. 2 περ. γ' εδ. β' του ν. 3862/2010 περιπτώσεις, στις οποίες παραπέμπει το εδ. β' της παρ. 5 του άρθρου 18 του ν. 4412/2016, ως σοβαρές παραβάσεις για τις εν λόγω κατηγορίες των συμβάσεων, κατά μείζονα λόγο. Η περίπτωση του άρθρου 73 παρ. 4 περ. α' του ν. 4412/2016 και του όρου 2.2.3.4 περ. α' της διακήρυξης με την ευρεία της διατύπωση, περιλαμβάνει κάθε περίπτωση παράβασης, αναφερόμενη σε κάθε αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 18 περί αρχών και εφαρμόζονται στις διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως αυτές της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, του δικαίου της Ένωσης, του εθνικού δικαίου, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που απαριθμούνται στο Παράρτημα Χ του Προσαρτήματος Α' του ν. 4412/2016, και λειτουργεί διασφαλιστικά, έτσι ώστε να αποδώσει στην αναθέτουσα αρχή ευρεία διακριτική ευχέρεια να αποκλείσει κάθε οικονομικό φορέα που έχει διαπράξει πολύ σοβαρή παράβαση της εργατικής νομοθεσίας (ΔιοικΕφΑθηνών 1682/2024 ακυρ.). Εν προκειμένω, γίνεται ευχερώς αντιληπτό ότι ο προβλεπόμενος στο άρθρο 68 παρ. 2 περ. γ' εδ. α' του ν. 3862/2010 λόγος αποκλεισμού, ο οποίος τυγχάνει υποχρεωτικός ενόψει της σαφούς βούλησης του νομοθέτη («η αναθέτουσα αρχή αποκλείει από τη σύναψη της σύμβασης...»), περιλαμβάνεται στο κανονιστικό πλαίσιο του επίμαχου διαγωνισμού μέσω της ρητής αναφοράς ως λόγου αποκλεισμού της αθέτησης των υποχρεώσεων που καθορίζονται στο άρθρο 18 παρ. 2 του ν. 4412/2016 (βλ. άρθρο 2.2.3.4 περ. α' της διακήρυξης). Ενόψει αυτών, ο 3^{ος} λόγος της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, γενομένων δεκτών των απόψεων της αναθέτουσας αρχής.

22. Επειδή, βάσει των ανωτέρω, η προδικαστική προσφυγή πρέπει να απορριφθεί και να καταπέσει το κατατεθέν από τον προσφεύγοντα παράβολο.

Για τους λόγους αυτούς

Απορρίπτει την προδικαστική προσφυγή.

Διατάσσει την κατάπτωση του κατατεθέντος από τον προσφεύγοντα παραβόλου.

Αριθμός απόφασης: 283 / 2025

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στις 7 Φεβρουαρίου 2025 και εκδόθηκε στις 25 Φεβρουαρίου 2025 στην Αθήνα.

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΑΛΙΚΗ ΜΑΡΚΑΚΗ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΟΦΙΑΝΟΣ